שמונה פונדיונות • שמות כתהר לוגלה: **כברכים** • שים שם שולחני עד כדי שיהיה לשולחני **כספרים** • שלין שם שולחני: **עד ערבי שבשות** • שבת להוליה בערב שבת לשעודת שבת לו ידע שם יוכל להוליה ויקבלנו ממנו: **ואם היה** • לטעון מכירה: **אפילו לאחר י"ב חדש** כו'-בגמרא פריך הא לאחר עד ערבי שבשות: **ואין לו עליו אלא תרעומת** • מפרש בגמרא: **ונותנה** • בחילול מעבר שני וכגון' מפרש שם בשויה שם 'בסלע יפה' לפי שהיה מדה זו של פוסלי מטבע בשביל חסרון מעט אלא נפק רעה: **ונ"ן ורמינהי** • לגמת בהני שיעורי הויא לוגלה ומהני' קתני 'ולא יהא' לגמת בהני שיעורי לגו לוגלה היא קתי אלא לפחות מכשיעור קתי: **מלמעה למעלה קתניא** • וה"ק סלע הפוחתה והולכת עד כמה יכול להוליאה עד שתפחת שיעור כך וכך ומכיון שהגיעה לשיעור זה יהא בה לוגלה: **ותנא ברא** • דנקט ויש בה: **מלמעלה למטה מתניא** • סלע שפחתה כמה פחתה להיות בה לוגלה מפרש כל פחתה גדולה שבה כגון שבא חיסרות לו שם לו חמש הויא לוגלה עד ר' ויש בסלע אבל לתנא דידן אין מדבעה בכלל "לא יהא" ועל כרחך לא מיתוקמא אלא בכי: **ומאי שנא בסלעים** • שתם* שמורה דתנן בהו לעיל (דף מח:) שתות לתקח: **ר"ש היא** • דגבי סלע לית ליה שתות: **עשיק לגביך** • הגריך לכסות גופך וגביך קנה ביוקר: **ושוי לכריסך** • למתלנך לא תקנה אלא בשווין: **עשיק** • לשון יוקר הוא ומצינו בחיזקיה כשך (לקמן דף עה:) בתמרת דלמימר עשיק עשרת: **כיון דלא מצי ליה** • שאינו יולא בהולאה: **יפר על כן מוכרה בשוויה** • לקמיה מפרש לה יפירה על כן שלא פחתה כדי לוגלה: **מוכרה בשוויה** • בסלע יפה: **בסלע עד שקל** • סלע הטבוע ופותח והולך עד שקל מוסר לקיימו דאין עשוי לרמות בו בני אדם למוכרו בסלע יפה לפי שפחת שלו ניכר אבל משפחת משקל לא יקיימנו לפי שבא לרמות ולמוכרו בחורת שקל שאין פחת שלו ניכר לגבי שקל מחוך שהוא רחב שבתחילה היה סלע חיטו גרוחה חסר משקל שקל הוא מטבע של מלי סלע ודיבר ממטבע קטן שניש מכס יש בשקל: **כדיבר עד רובע** • ואם היה דיבר נפחת עד שעמד על רובע מוסר לקיימו קס"ד רובע דיבר קלמר ולקמיה פריך מלי שבת סלע דלא מלי לשהויי הלא עד חציו ודיבר עד רובע משחסר ועמד על פחות אפילו פרוטה אסור לקיימה ואתה קתי לא ימכרנה לגבר כו': והתקינה

לקמיה מפרש: **לא ימכרנה** • זו שלמרו אסור לקיימה לא התירו לו שימכרנה כדמיה לא לגבר: **ולא לסרג** • רוכל: **שמרמין בה אם למריס** • ומירלה יקבלוה מידם כיפה: **רובע שקל** • מטבע קטן של מלי דיבר והוא הקלוי בגמרא סלע מדינה: **למה ליה למלייה לדיבר בשקל** • לימת בדיבר עד מלי זוז: **דלמלי משקל** • אם פיחת השקל עד חציו ונעשה דיבר: **מוכר לקיימו** • ולהוליאו בדיבר: **דיבר שבא מסלע אסור לקיימו** • לפי שהוליאו בדיבר למחוך שהוא בא ממטבע גבוה וכתבה טוענת בו לשמוך בשקל ואתי לקבולי בהורה בשקל: **מלי קלמר** • הא ליכא למימר פחות מיכן-דאם עמד סלע על פחות משקל או אם עמד דיבר על פחות מרובע: **לימר** לקיימו, **דמלי לזיבוי ליסר**, לקיימו **ומיני** טומאה שהרי עשוה כלי: **יקוץ** • יחתכנה לשים דלמלי לתקוה בשקל: **יפר על כן יקייס** • לגבי סלע מכרה פחתה ולא מלי לקיימה בסלע:

תנא דידן קחשיב מלמעה למעלה. דלמן לוגלה עד ד' ליסרין ולא עד בכלל דבד' ליסרין יש לוגלה דבגמרא לחרינן מלן תנא טלים ר"ם היא דלמר ת' פונדיונין הויין לוגלה: **ותנא** ברא קחשיב מלמעלה למטה. לי גרסינן בבריימא עד כמה לחי שפיר דחשיב מלמעלה למטה וסבר עד ועד בכלל לבל לי לא גרסינן עד לא הוה לריך למימר דחשיב מלמעלה למטה כמה יהא לוגלה ד' ליסרין ולגב דקלמר לתנא דידן מלמעלה למטה נקט לתנא ברא מלמעלה למטה:

עשיק לגבייך-וה"ת התינח נתלנה מוכר מלי לוקח נתלנה למימר והתינח כסות פירות מלי ליכא למימר וה"ל דלא פלוג רבנן וט"ל דעיקר הטעם הוי סלע כיון דלא סני ליה למחיל:

ולא קתני עד רביע. ולא"ב דרובע כדתנן בפ"ק דכריתות (דף מ:) בו ביום עמדו בדבעתיים והייט רובע דיבר כדפי' התם וכן תמרינן התם גר שתנייל לריך שיפרים רובע לקיט מ"מ לי מיירי הכא ברובע דיבר היל למיקני רביע דלא נטעי ברובע שקל:

אמר לבני פחתה סלע יותר מבדי לוגלה ליסר להוליאה. פרש"י ביפה וה"ת פשיטא ורבא נמי הכי קאמר שהקשה לפילו מקהו נמי היה לו להקשות לפי' בדלמר לוגלה נמי וי"ל דמיירי לפי' בדעתו להחזיר החוגלה מסור כיון דהמקח טעות הוא לבל בדי לוגלה מותר להוליאה ביפה ובלבד שיחזיר החוגלה לם יתבטל הלה קודם שירלה לשולחני ומותר כיון שהמוקח מתקיים ופחות מבדי לוגלה מוכרה ביפה לפילו לם אין דעתו להחזיר לוגלה משום דהוי לגלגר מחילה רבא לחר פחתה ליסר לדיבר להוליאה ביפה לם אין דעתו להחזיר לוגלה כר"מ ועוד יש לפרש לחר לבני כו' ליסר להוליאה לפילו בשויה וסבר כמ"ד בסמוך יתר על כן יקוץ לבל פחות מרוכה מליסר שבי להפסד מרוכה חשבו ולא להפסד מועטו ורבא דקלמר לפי' מקהו נמי לית ליה הלי סברת ומני נמי סבר רבא בין כמ"ד יקוץ בין כמ"ד יקייס: **יתר** על כן יקוץ • ולא ימכרנו לשנר אלא לפי שהיה יקולה מידם כיפה: **רובע שקל** • מטבע קטן של מלי דיבר והוא הקלוי בגמרא סלע מדינה: **למה ליה למלייה לדיבר בשקל** • לימת בדיבר עד מלי זוז: **דלמלי משקל** • לם פיחת השקל עד חליו ונעשה דיבר: **מוכר לקיימו** • ולהוליאו בדיבר: **דיבר שבא מסלע אסור לקיימו** • לפי שהוליאו בדיבר למחוך שהוא בא ממטבע גבוה וכתבה טוענת בו לשמוך בשקל ואתי לקבולי בהורה בשקל: **מלי קלמר** • הא ליכא למימר פחות מיכן-דאם עמד סלע על פחות משקל או אם עמד דיבר על פחות מרובע: **לימר** לקיימו, **דמלי לזיבוי ליסר**, לקיימו **ומיני** טומאה שהרי עשוה כלי: **יקוץ** • יחתכנה לשים דלמלי לתקוה בשקל: **יפר על כן יקייס** • לגבי סלע מכרה פחתה ולא מלי לקיימה בסלע:

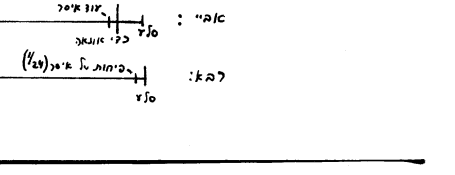

יתר

ודתקינה · אם לגבייה מעשה כמו חיזוק לחי שפיר דנקט התקינה דמידי דממוסר מלתיכה לין טמא במחשבה כדלמריכן במרובה (ב"ק דף סו:) ולי לינה לגבייה חיזוק הוי התקינה ללו דוקא דכל הכלים יורדים לידי טומאתם במחשבה:

שיהא שוקל בה משקלות · ול"ת להכלל משמע שעושי'משקל בכל מתכת ובהמוכר לא הספיקה (ב"ב דף פט: ושם ל"ה ולע) למריכן לין עושין משקלות מכל מתכת ו"ל דדוקא לשקול בכר ומן שהלטוחים נדבק בהם ומתיבש ומכניד לסור לכל לשקול בהם כסף והכי שרי הלת לגיך לחופן בעור שלת ישחקו כדלתיתה פ' המניח הגיין (ניעין בב' ושם)שלשה עורות הן כו' כדי לגור בו משקולת קטנה והייט שלת מתכת דמחפים לותה בעור*:

נותנה למעשר שני · לחסרה כדי לוגלה קלי ונותנה למעשר שני בשויה ולייט חוסם משום לסיומן דשם מטבע יש עליה דמי שלייט לוקחה בשויה בתורת מטבע כי שם כמו נשכח לייט הלת שם פשם רעה ורב פפא בא להוסיף לפיו שלת שהר מטבעות מסייע ליה לחזקיה דלמר מחללה ביפה פי' כלילו מתחילה היתה כן ולת מחרה להייט בשויה דלי ממתני' ר"ת עותה למעשר שני בפחות משויה משום דשם רעה ליט מקבלה בשויה בתורת מטבע וקמ"ל דלת מיקרי לסיומן משום דמי שלייט לוקחה ליט הלת שם פשם רעה קמ"ל חזקיה דמחללה ביפה כלילו היתה מתחילה כך ד"ש הכי שקלי לה והייט בשויה ממש ופריך דלין לשמש ולהלל בשויה ומכני בתורת יפה לגומר שמחלל בפחות מעט משום דלין יכול לשמש כמו ביפה שמחלל כמו כן בפחות מעט והרב רבי יצחק בן הרב ר' מאיר מפרש דקלי לפחות מכדי לוגלה ועותה למעשר שני בשלש שלש שליו הלת שם פשם רעה מי שליו מקבלה בשלש שלש מסייע ליה לחזקיה דלמר לע"פ שפורטה לשולחני בשויה ולת בשלש שלש לפי שהוא מדקדק יותר לפי' הכי מהלל ביפה בשלש שלש דלחזלינן בתר שלר בני לחש שליט מדקדקים ומקבלין לותה בשלש שלש והשתת הוי ביפה כשמעמו ופריך והת לתמר חזקיה לפי שלי לפשר לשמש ומכני בתורת יפה לגומר פחות מעט מכלם שלש כמו שם לת חסרה כלל היה מהלל עליה פחות מעט וקת משמע לן חזקיה דמחללה ביפה דלי ממתני' ר"ת עותה למעשר שני בשויה שולחני לפי שליו הלת שם פשם רעה למי שליו מקבלה בשלש שלש ר"ת ורבי"ן פי' עותה למעשר שני בשלש שלש לותה שחסרה כדי לוגלה וקשה דלמתי הוי שם רעה לותו שליו מקבלה הלת מייב להחזיר החולה:

ואסורים

יתר על כן מוכרה בשויה · לעיל קתני לה גבי שלש שפיחתה מוכרה בשויה לפי דמיה ולת בייפה ללמת מותר לקיימה: **יתר על כן** · על כדי לוגלה ללת פחתה כדי לוגלה לכל חד וחד כדלתים ליה: **מוכרה בשויה** · **בייפה**: **מאי ללו דפחת פורתא פורתא** · וקתמר מותר לקיימה עד שקל **שלשה** בשלש ושלשים **פרוטות** · **גרוטותיו** · שברי כלי כסף: **ס"ג** לו יקוץ לו יתוך · לשון התכה ולת גרסינן יהתוך: **כלמלש** · יקבנה דמשקבה לת סגיא: **מן הלד לת יקבנה** · לפי שהרמלי שימלתה יקוץ לותה סביב עד שיוליא לת הקב ומרמה בה לת החרים ויוליאנה בשקל: **דמפליג** · בין כפריס לכרכים: **ומאי שנת עליה דלת מפליג** · דקתני בכדי שירלה לתגר לו לקרובו לת שנת כרך לת שנת כפר: **דפלקין לשוקא** · לקטת טורך סטודת שבת: **מדם חסידות** · וה"ק לם חסיד הוא מקבלה: **לימת** · מי המרעם: **לם לחסיד** · קלמר דיש לו תרטומת על המחזיר מי כופהו לקבל שיהרעם טוב לו שלת יקבלנה משיקבלנה ויוליא דיבה על חבירו: **ולחר שליו חסיד** · ולת רלה לקבלה מילוזה עליו ללת תרטומת דליהו הוא דלפסיד למפסיה שלת החזירו בזמנו: **דמוקי מוזוג** · מעמיד עלמו מלקבלם בסמולת בהם פגם: **מסייע ליה** · מתני' דקתני נותנה למעשר שני: **בת לפורטה** · בת להלליף שלש חסירה בפרוטות: **פורטה בשויה** · לפי חסרונה ולת ירמה לת חבירו לפורטה ביפה: **בת לחללה** · לחלל מעשר שני עליה · מחלל עליה · מעשר דמי שלש יפה: **ביפה** · כליו היה: **מאי קלמר** · בת לפורטה פורטה בשויה, מתניתין לתת לחמותין בכיון דפיחתה כדי לוגלה לחסור להוליאה ביפה: **ס"ק** · לע"פ שכשבת לפורטה בירושלים בפרוטות ליקח סטודת מעשר על כרחו יפרטנה בשויה ולת ביפה לפיליו הכי שלש שמה שחיבה ללת נפש רעה וכשחילל מעשר עליה מחלל ביפה ולחמותין חזקיה דמתני' דקתני "נותנה למעשר שני" כליו היה יפה קלמר: **דמוזלינין** · לגומש דמי פדיונו · **ולין בו שוה פרוטה** · לין בו כח לתפוס פדיונו שיכן פרוטה ויחללנה כדלמר לקמן ממעשרו ולת כל מעשר כו': **לומר הוא ולומטו** · שלתי לריך להוסיף עליו: **יפה מחולל על מטות הרלשונות** · שחילללתי עליה מעשר שני ועודן בידי יהא לף זה מחולל על לותו מעשר: **שתי לפשר לחדם לגומש מעותיו** · לחלל בשויין בגומש שמתוך שהות ירת מלפחות וגומש לותלו בלת חילוף הות מוסיף על דמיו הילכך לפחות משויה פרוטה זה מחלל על לותו עודף לגומר לת פרקיון בגומש וכ"ש בפחות: **בתורת יפה** · בשויה וה"ק כשם שכשבת לפורטה בירושלים לת יקבלוה היימנו להדית

[ע"ש יהתיך מלשון מתכות וכן הוא בספר כלמב"ם]

[שבת קכ. תוליו קכ:]

[תוליו ע"ש(נסיתן ועי' לעיל מז:)]

לת בשויה ויש מזלזלין בדמיה יותר מכדי פחתה כך כשבת לחללה מחללה בשויה דמיה פחותים: **בתורת יפה** · שמחלל עליה כפי דמיה ודלין שלה, כך לת יחלל על זו לת בדמיה ולחין שלה: **דמרי ילי לת מזלזלין ביה** · לחקט"ג דתנן נותן למעשר שני חד זוטרת לחמותין "דמותחלל על שלש חמירה ולת תמרינן יכרי הוא כלסיומן לו כמעות הניתנות *בלסיומן לבל תרי ילי לחלל עליה מעשר בדמי שלש יפה לת: **ביכורים** · הוקשו לתרומה דקרינהו רחמנת 'תרומה' דלמר מר (מכות דף יז:) "ותרומתם יחד" ולו בכורים: **מייבין עליהן מיפה** · זר לו 'כהן עומד' התוכלו בתמיד · ומומם · זר התוכלן בתמיד דכתיב (ויקרל כב) ולים כי יהלל קדם בשגגה וגו' שלה, כך לת יחלל על זו לת בדמים ולחין שלה: **דמרי ילי לת מזלזלין ביה** · לחקט"ג דתנן נותן למעשר שני חד זוטרת לחמותין "דמותחלל על שלש חמירה ולת תמרינן יכרי הוא כלסיומן לו כמעות הניתנות *בלסיומן לבל תרי ילי לחלל עליה מעשר בדמי שלש יפה לת: **ביכורים** · הוקשו לתרומה דקרינהו רחמנת 'תרומה' דלמר מר (מכות דף יז:) "ותרומתם יחד" ולו בכורים: **מייבין עליהן מיפה** · זר לו 'כהן עומד' התוכלו בתמיד · ומומם · זר התוכלן בתמיד דכתיב (ויקרל כב) ולים כי יהלל קדם בשגגה וגו' ואסורים

שייך לע"ל

פד א ב מיי' ס"ז מהלי גניבה הלי ד סמג לחוין קע טוש"ע מ"מ סי' רכז סעי' יח:

פה ג ד ה מיי' פי"ב מהלי מכירה הלי יב ועיין במ"מ סמג עם טוש"ע ח"מ סס סעי' יז:

פו ו מיי' פ"ד מהלי מעשר שני הלי יח והלי יט סמג עשין קלו:

פז ז מיי' שם פ"ה הלי ה סמג שם:

פח ח מיי' פ"ו מהלי תרומות הלי ו וס"ב מהלי נכורים הלי ה:

פט ט מיי' פ"י מהלי תרומות הלי ל:

[וע' היטב תוס' ב"ב פט: ד"ה ולת כשלו]

נוסח

לאף קתני חלוקה מאנית ב"ן בכורים (בכורים ג,ב) מעשר ולא (בב' ל,ד) (מנחש)

נוסח

ה בגיון מעשר טו (דף נב.)

ו בגיון דקדוש (נג. - נה.)

נוסח

ת"ת חסרות לפני חסירה: **ו** כ"כ ב"ת אותם ברבוים **ב** כ"כ בשאר ת"ת ב"ל (ע"י גם בנוסח הבא)

מפרש

◇ ל"ג ל"ה בגרסת רש"י לאחר תקנה "בא לחללה מחללה ביפה"

נוסח

ג ל"ג ל"ה בגרסת רש"י לאחר "ואסורים": "בא לחללה מחללה בשויה" ובגיון ל"ל: "ולא לחללה מחללה ביפה" ובגיון ל"ל: "ול